

KLUB LOTNICZY ZHP "ISKRA" LUBLIN

Geneza utworzenia Lubelskiego Klubu Lotniczego (LKL)

Dzieje powstania Bronowic

Nazwa dzielnicy:

Przyjmuje się, że nazwa Bronowice jest nazwą patronimiczną i pochodzi od słowa Bron, będącego imieniem skróconym z pełnego, dwuczłonowego imienia Bronisław. Możliwe jest również wyprowadzenie tej nazwy od imienia Bruno lub nazwy osobowej Brun, ponieważ była ona dawniej zapisywana także jako Brunowice (w ślad za W. Taszyckim). Według innej hipotezy nazwa Bronowice powstała jako oznaczenie miejsc usytuowania zapór w postaci bron będących urządzeniami obronnymi („brona” – opuszczana krata, zagradzająca bramę).

Krótki rys historyczny:

Bronowice początkowo stanowiły wieś leżącą na prawym brzegu Bystrzycy. Została ona sprzedana w roku 1342 przez króla Kazimierza Wielkiego za 140 grzywien praskich wójtowi Franczkowi, mieszczaninowi mogunckiemu. Odtąd osada stała się własnością kolejnych wójtów lubelskich aż do 1504 roku, gdy od synów Stanisława Morsztyna odkupiła ją Rada Miejska Lublina. W posiadaniu miasta Bronowice były do roku 1755, kiedy to wieś sprzedano w celu pokrycia długów miejskich podsędkowi ziemi chełmskiej, Antoniemu Ludwikowi z Bończy Bonieckiemu. Zaledwie jednak trzy lata później ponownie wróciła do Lublina. W 1822 roku osada została wydzierżawiona wieczyście (najpierw A. Makarewiczowi, następnie rodzinie Chróścielewskich), a w roku 1864 miasto zrzekło się do niej prawa własności. Ostatnimi właścicielami folwarku byli Sachsowie, należał do nich do 15 października 1916 roku. Tego dnia na polecenie c. i k. generał-gubernatora austriackiego wieś włączono w granice administracyjne miasta Lublina.

Na terenie wsi Bronowice od najdawniejszych czasów istniały kopalnie kamienia wapiennego tzw. wapiniaka. Jego wydobyciem i wypalaniem w piecach zwanych wapiennikami zajmowała się ludność osady. Potwierdza to m.in. zapis na starej mapie Bronowic z 1819 roku, na której wyrysowano dwa zakrzywione, pagórkowate tereny z objaśnieniem: Kamienna Góra, czyli miejsce Kopalni Kamiennej.

Bronowice słynęły również z doskonałej źródlanej wody o własnościach leczniczych. W 1811 roku P. Baliński wystawił przy ulicy Bronowickiej, nad rzeką Czerniejówką, łaźienki dla użytku publicznego. W roku 1869 Emeryk Chruszczewski urządził park na Bronowicach. Został on przejęty w roku 1875 przez miasto i urządzony według projektu technika miejskiego Aleksandra Zwierzchowskiego. Park ten, zwany Foksal od nazwy kawiarni stojącej na jego skraju, stał się jedną z największych atrakcji Lublina.

Na II połowę XIX wieku przypada znaczny rozwój przedmieścia pod względem przemysłowym. Bezpośredni wpływ na ten stan miało otwarcie w roku 1877 linii kolejowej zapewniającej połączenie Lublina z Warszawą i Kowlem. Największym z powstałych tutaj zakładów były Zakłady Mechaniczne E. Plage i Laśkiewicz, wybudowane w latach 1899–1902. W roku 1935 uległy one przekształceniu w Lubelską Wytwórnię Samolotów.

Bronowice zostały przyłączone do Lublina na stałe, jako jedna z dzielnic miasta w dobrym towarzystwie, razem z Kośminkiem, Tatarami, Czechowem, Wieniawą i za Cukrownią. Akt ten dokonał się na mocy rozporządzenia z 15 października 1916 roku.

Z tym dniem autonomiczna nazwa miasteczka Bronowice stała się integralną częścią miasta Lublina. Od tej chwili aż do dnia dzisiejszego stanowi ona nieodłączną dzielnicę Lublina pod tą samą nazwą - "Osiedle Bronowice".

Lubelski Klub Lotniczy (LKL) – Bronowice

Na pomysł stworzenia Aeroklubu wpadli w połowie lat 20. ub. wieku pracownicy mieszczących się na Bronowicach Zakładów Mechanicznych Emil Plage i Teofil Laśkiewicz. 15 sierpnia 1927 roku grupka pracowników fabryki powołała Koło Miłośników Lotnictwa. Wśród jego założycieli były znane postacie, m.in. Antoni Mroczkowski, as myśliwski z I wojny światowej, i Jerzy Dąbrowski, późniejszy konstruktor samolotu PZL P-37 "Łoś".

W dniu 10.10.1928 roku z lotniska nastąpił inauguracyjny (pierwszy) start samolotu o nazwie DUS-III "Pta-Pta" pilotowanego przez Antoniego Mroczkowskiego, który wykręcił nim pierwszą bączkę. Ten sukces spowodował spopularyzowanie Koła Miłośników Lotnictwa w Lublinie. Liczba członków znacznie wzrosła i na zebraniu w dniu 13.04.1929 r. podjęli oni uchwałę o przekształceniu koła w **Lubelski Klub Lotniczy (LKL)**. Pierwszym prezesem został wybrany inż. Tadeusz Gumowski. LKL oparł swą działalność o statut Aeroklubu Rzeczypospolitej Polskiej.

Przedwojenny LKL prowadził swoją działalność w wielu sekcjach zainteresowań takich jak:

- sekcja modelarska
- sekcja lotniczo - treningowa
- sekcja szybowcowa i spadochronowa skoki z wieży odbywały się w mieście przy skrzyżowaniu ul. Spadochroniarzy i Al. Raławickich.

Aeroklub w 1931 roku zorganizował pierwsze w świecie zimowe zawody Lotnicze. Wyszkolono dużo znanych pilotów

Po upadku fabryki Laśkiewicza w 1938 r. Aeroklub przeniósł się do Świdnika. Działalność szkoleniową w 1939 r. przerwała II Wojna Światowa. Po wojnie w sierpniu 1946 r. reaktywowano działalność szkoleniową Aeroklubu. Po uruchomieniu fabryki śmigłowców w Świdniku Aeroklub w 1953 r. został przeniesiony do Radawca / Lublina.

Dzielnica Lublina – Bronowice

Po II wojnie światowej doszło do zahamowania rozwoju dzielnicy, zarówno pod względem przemysłowym, jak i reprezentatywnym. Jedynym większym zakładem działającym na tym obszarze były Lubelskie Zakłady Naprawy Samochodów, które usytuowano na terenie należącym niegdyś do fabryki E. Plage i Laśkiewicza. Także budownictwo mieszkaniowe nie podlegało takiemu rozwojowi, jak w pozostałych częściach miasta. Wyjątek stanowiły trzy duże osiedla ulokowane na terenach byłego lotniska oraz na gruntach przyległych, a mianowicie: ZOR Bronowice I wybudowane w latach 1954–1956 i Bronowice II i III powstałe w latach 1956–1969. Ponieważ jednak obszar ten należy częściowo do dzielnicy Majdan Tatarski, przyjmuje się niekiedy, że powyższe osiedla znajdują się już na jej terenie a nie na Bronowicach. Dzielnica Bronowice uniknęła zatem większości przemian, jakim poddawane było miasto w myśl założeń przyjętych za czasów PRL-u, zachowując tym samym w znacznym stopniu swój podmiejski charakter.

Dzielnica obejmująca współcześnie tereny leżące w kwartale wyznaczonym przez ulice Fabryczną i Drogę Męczenników Majdanka od zachodu, ulicą Lotniczą od południa i rzeką Bystrycą od północy. Wschodnie granice tego obszaru wyznaczają ulice Firlejowska i Majdan Tatarski.

Kalendarium

- 1342** – przekazanie wsi Bronowice przez Kazimierza Wielkiego wójtowi lubelskiemu, Franczkowi jako uposażenie wójtostwa, drogą sprzedaży.
- 1504** – odkupienie Bronowic przez miasto Lublin.
- 1755** – sprzedaż osady w celu spłaty długów miejskich.
- 1758** – ponowne odzyskanie prawa własności do Bronowic przez Lublin.
- 1811** – wystawienie przy ulicy Bronowickiej nad Czerniejówką łaźni miejskiej.
- 1822** – oddanie wsi Bronowice w dzierżawę wieczystą.
- 1864** – zrzeczenie się prawa własności do osady przez miasto.
- 1869** – urządzenie Parku na Bronowicach
- 1875** – przejęcie Parku przez Lublin.
- 1877** – otwarcie w roku 1877 linii kolejowej zapewniającej połączenie Lublina z Warszawą i Kowlem.
- 1899–1902** – budowa przy ulicy Wrońskiej Zakładów Mechanicznych E. Plage i Laśkiewicz.
- 15 października 1916** – włączenie wsi Bronowice w granice administracyjne miasta Lublina.
- 1935** – przekształcenie Zakładów Mechanicznych E. Plage i Laśkiewicz w Lubelską Wytwórnę Samolotów.
- 1954–1956** – budowa osiedla ZOR Bronowice I.
- 1956–1969** – budowa osiedli ZOR Bronowice II i III.

Szkoła Podstawowa nr 31 im. Lotników Polskich w Lublinie

W dniu 20 października 2014 r. (poniedziałek) o godzinie 12.00 na terenie Szkoły Podstawowej nr 31 im. Lotników Polskich w Lublinie przy ul. Lotniczej 1 została odsłonięta tablica pamiątkowa poświęcona założycielom Aeroklubu Lubelskiego.

Odsłonięcie tablicy pamiątkowej na terenie SP 31

Tablica została zamontowana na wielkim głazie ustawionym tuż przy wejściu do budynku szkoły. Uroczystość jej odsłonięcia stała się okazją do spotkania lubelskich weteranów lotów i skoków spadochronowych oraz pasjonatów lotnictwa.

Na uroczystość zostały zaproszone władze miejskie i oświatowe, przedstawiciele aeroklubów Lublina, Świdnika, Warszawy, a ponadto gen. bryg. pil. Tomasz Drewniak - Szef Zarządu Wojsk Lotniczych, gen. bryg. pil. Marian Jeleniewski - Dowódca 4. Skrzydła Lotnictwa Szkolnego w Dęblinie, gen. bryg. pil. Ryszard Hać - Dyrektor Muzeum Sił Powietrznych w Dęblinie oraz „lotnicze szkoły”.

W 1899 roku panowie Emil Plage i Teofil Laśkiewicz założyli spółkę i tak powstały słynne „Zakłady Mechaniczne E. Plage i T. Laśkiewicz w Lublinie” Od 1907 roku zakład produkował na dużą skalę kotły parowe o niskim i wysokim ciśnieniu. Produkował także konstrukcję żelazne dla cementowni i cukrowni. W 1913 roku rozpoczęła produkcję kotłów dla rosyjskich okrętów wojennych. W maju 1914 roku firma uzyskała ogromny kontrakt na budowę kadłubów pełnomorskich okrętów wojennych dla rosyjskiej armii. W 1918 roku odrodziła się Rzeczypospolita, co otworzyło nowe możliwości przed zakładem. Zwolennikiem awiacji stał się Kazimierz Arkuszewski. Namówił on Teofila Laśkiewicza, aby podjęli się produkcji samolotów.